

[O. Andersen.]

Derfor er det naturligt, at Boligbyggeriet standsede paa det paagældende Tidspunkt, men ikke desto mindre var dette Aarsagen til den Boligmisère, vi kom ind i, idet nemlig Byggeriet ikke kom i Gang igen paa det Tidspunkt, da det var nødvendigt. Man regnede den Gang, at for at tilfredsstille det aarlige Behov skulde man hvert Aar bygge ca. 4 000 Lejligheder, og naar Boligbyggeriet nu til Dels hørte op, ligger det i Sagens Natur, at det ikke varede længe, før vi var i den Kasis, at en meget stor Del af de ca. 9 000 Lejligheder var brugt op. Da vi naaede April Flyttedag 1911, var vi nede paa 3 300 ledige Lejligheder, det vil sige paa det Tidspunkt var vi naaet saa langt, at alle Virkninger af Byggekrakket var forbi, og hvis Boligbyggeriet havde sat ind paa det Tidspunkt, vilde København sikkert ikke være kommet i nogen Boligmisère, i hvert Fald ikke nogen Boligmisère af den Beskaffenhed, vi nu har.

Boligbyggeriet kom imidlertid ikke i Gang, og det førte med sig, at vi i 1912 var nede paa en Boligreserve af kun 1600 ledige Lejligheder, i 1913 1 500, saa er der en lille Stigning i 1914 op til 1 800, men derefter gaar det atter nedad. Efter min Opfattelse er derfor den Boligmisère, vi har faaet i København, af en helt anden Beskaffenhed end den, der har været for det øvrige Land.

Nu er Spørgsmaalet saa: Men hvorledes er Forholdene da nu herinde? er vi nu kommet ud over de Boligvanskeligheder, vi havde forud for Krigen, og som var Aarsag til, at vi under Krigen fik de Restriktioner, som man nu vil gaa helt bort fra?

Jeg paastaar nej, og det paastaar jeg ud fra den Kendsgerning, at vi i Københavns Kommune ikke har en Boligreserve paa 3 000 ledige Lejligheder, men vi har 700 boligløse, og vi har en Masse Lysthusbeboere og en Masse samboende Familier, saaledes at vi vist i dette Øjeblik mangler mindst 6 000 Lejligheder. Naar det er Forholdet, forekommer det mig, at der er al mulig Grund til stærkt at overveje, om ikke det er rigtigst at gaa ind for den Ordning, der er foreslaaet af Regeringen.

Af de Konservative — ikke mindst af det ærede Medlem Hr. Korsgaard — faar man det Indtryk, at de Konservative ikke

ønsker at fortsætte med nogen Beskyttelse for Lejerne her i vor By. Det er uhyre kedeligt, ikke mindst for den københavnske Befolkning, der kommer til at lide derunder, for deri har jo det ærede Medlem Hr. Rager Ret, at hvis ikke Venstre og de Konservative vil gaa med dertil, bliver der ingen Beskyttelse for den københavnske Befolkning.

Det er saa meget mere kedeligt, at de Konservative nu har den Opfattelse, at det vil være rigtigst at gaa bort fra Boligrestriktionerne, som denne Opfattelse ikke altid har været gjort gældende fra konservativ Side. Jeg skal saaledes minde om, at vi i Københavns Borgerrepræsentation ogsaa før Krigen — det ærede Medlem Hr. Grathwohl kan sikkert erindre det — diskuterede Boligvanskelighederne i København; der blev i Tiden 1911—1913 ført mange og lange Debatter om dette Spørgsmaal i Københavns Kommunalbestyrelse, og der blev ogsaa af indflydelsesrige konservative Politikere udtalt bange Anelser om, hvad der var i Vente, hvis vi ikke kom op paa en Boligreserve af mindst 3 000 ledige Lejligheder.

Som Bevis for, at jeg har Ret i denne min Paastand, vil jeg med den højtærede Formands Tilladelse citere lidt fra Forhandlingerne i Københavns Kommunalbestyrelse paa den Tid. I 1913 havde den konservative Gruppe i Københavns Borgerrepræsentation Overretssagfører Carl Becker som Formand og som Ordfører i alle Boligsager, og i en Boligdebat den 26. Maj 1913 trak han hele den Periode op, der begyndte med Byggekrakket i 1908, da vi, som jeg før omtalte, laa med ca. 9 000 ledige Lejligheder. Han forklarer, hvorledes Antallet af ledige Lejligheder efterhaanden var gaaet ned, og siger, at hvis ikke han kunde ane en Stigning i de ledige Lejligheders Antal, vilde Forholdet efter hans Mening være uhyre uhyggeligt for den københavnske Befolkning; han oplyser, at efter den foreliggende Statistik er Antallet af ledige Lejligheder gaaet ned til 1 520, og saa fortsætter han:

„Hvis dette nu var en fuldstændig rolig og normal Udvikling, som Byggeforholdene i København var undergaaet, vilde man virkelig nu staa overfor meget betænkelige Forhold; thi det kan ikke nægtes, at i en By af Københavns Størrelse er 1 520 ledige Lejligheder alt for